

DRŽAVNO ... LUBLJANA
Poština plačana v gotovini 1931

Roman

DIN
2

ilustrovan družinski tednik · izhaja v četrtek

III. leto

V Ljubljani, 18. junija 1931

Štev. 25

Bum-Bum

Napisal Jules Claretie

Ves bled je ležal otrok na beli posteljici; njegove oči, ki jih je vročica razširila, so strmele naravnost pred se, s tisto srepostjo bolnikov, ki že zaznavajo, česar živi ne vidijo.

Ob znožju postelje je stala mati, grizoč si prste, da ne bi zakričala, in z bolešno napetostjo gledala na upadlem otrokovem obrazku, kako se hujša bolezen, oče, skrben in marljiv delayec, pa je komaj premagoval solze, ki so mu žgale trepalnice.

Zunaj je vstajal dan, jasen in mil, lepo junijsko jutro je lilo v tesno sobico, kjer je umiral mali Francek, otrok Jakoba in Magdalene Le-grandovih.

Sedem let mu je bilo. Kako zdravih rožnatih lic, kako vesel in živ ko vrabec je bil malček še pred tremi tedni! Potem pa ga je prijela vročina; nekega popoldne so ga s težko glavo in strašno vročimi rokami pripekljali iz šole. In od takrat je bil tu, v postelji, in zdaj pa zdaj je pogledal svoje male, lepo povosčene čevljkice, ki jih je bila skrbna mati postavila v kot na deščico, češ:

„Zdaj jih lahko proč vržete, čevljkice ubogega Franceka! Francek jih ne bo več

nosil! Francek ne pojde več v šolo... Nikoli, nikoli več!“

Takrat je oče rekel, zakričal: „Ali mi boš molčal!“ in mati je zarinila svojo plavolaso blede glavo v njegovo

blazino, da Francek ne bi čul njenega ihtenja.

Tisto noč otrok ni več bledele, toda že dva dni je vznemirjal zdravnika z neko čud-

Se nadaljuje na strani 382

EDWINA BOOTH - Mlada Galathea

KRONIKA TEDNA

V Milanu, pa tudi v Berlinu so napravili tekme, kateri avtomobili najbolj tiho vozijo. Na več krajih so na cesti postavili občutljive aparate, ki so merili avtomobilski ropot. V Milanu so dognali, da so najglasnejši taksi.

Kadar bodo kjerkoli priredili tekmovanje za najglasnejša motorna kolesa s prikolico ali brez nje, svetujemo, da povabijo na udeležbo v prvi vrsti ljubljanske motocikliste. Dobe jih najlaglje pred Zvezdo, čez dan, kadar je kavarina najbolj obiskana, ponoči pa kmalu po polnoči, ko ljudje najtrdnije spe. Jamčimo, da odnese Ljubljana vse prve nagrade.

*

Na zasedanju društva narodov v Ženevi je imel zadnjič zastopnik neke orientalske države dolg in na moč dolgočasen govor. Domala vsi delegati so porabili to priliko in lepo zadremali. Tudi delegat neke zapadne države se je že pripravil, da stori po lepem zgledu drugih, tedaj pa opazi, da njegov sosed zelo strumno sedi in pozorno posluša govornikova izvajanja. Sočutno se nagne k njemu in ga tiho vpraša: „Gospod kolega, ali trpite za nespečnostjo?“

*

Precej nevsakdanja zgodba: Neko dekle v Nemčiji je stiska naglata, da je začela krasti. Ne veliko, le toliko, kolikor je potrebovala za življenje. Ko je bila devetnajstič pred sodnikom, bi bila morala iti sedet zaradi tatvine kunca. Bila pa je nosna in zato so jo hoteli izpustiti, da zunaj porodi. Tedaj pa je prosila: „Pustite me tu! Kaj naj zunaj počnem? V tem stanju nikjer ne bi dobila dela!“ Sodniku se je zasmilila; ker pa ni smel kršiti zakona, je ukrenil, da „se dekle obdrži v preiskovalnem zaporu, ker obstoji nevarnost, da ne pobegne.“ In dekle je šlo nazaj v zapor — z nasmehom na licu...

*

Na Dunaju so te dni priredili mednarodni kurz o zdravljenju raka za praktične zdravnike. Predavajo sami znameniti profesorji dunajske medicinske fakultete in drugi odlični specialisti. Senzacija je zbudilo predavanje profesorja Funke, ki je priznal, da je dosegel „uprav presenetljive uspehe pri zdravljenju zunanjega raka s tako zvanim „Poljšakovim mazilom“.

Poljšak je bil kakor znano, učitelj na celjski meščanski šoli in je tudi pri nas poskušal zdraviti raka s svojim mazilom, pa je moral na zahtevo zdravnikov prenehati.

Bum-Bum

Nadaljevanje z naslovne strani

no otopelostjo, kakor da bi bil ta sedemletni bolnik že sit življenja. Trudno je ležal, tiho in otožno, le glavo s tem shujšanim obrazom je neprestano premetaval po zglavju. Nič ni maral jesti in smehljal je izginil z njegovih trpečih tenkih ustnic, njegove zmedene oči pa so se iskaje upirale v tla, nekam strašno daleč...

„Tja gor... nemara!“ je pomislila Magdalena in vztrepotala.

Če mu je ponudila zdravila, sirupa ali juhe, je odklonil. Vse je odklanjal.

„Ali bi česa rad, Francek?“

„Ne, ničesar!“

„Treba ga je rešiti iz te otopelosti,“ je rekel zdravnik. „Strah me je že!... Vidva sta mu oči in mati, vidva morata najbolje poznati svojega otroka... Poiščita kaj, da vrneta življenje temu telescu, priključita nazaj na zemljo to dušo, ki že plava pod oblake!“

S temi besedami se je poslovil.

*

Iščita!

Da, seveda ga poznata svojega Francka, njegova dobra roditelja! In vesta, kako je bil malček vesel, kadar se je ob nedeljah lahko podil po grmovju in ga je oče zvečer s polnimi rokami gloga nosil štiporámo domov... Jakob Legrand mu je bil prinesel „slikanic in pozlačenih vojakov in iger s senčnimi podobami; izstrigel jih je in razgrnil po posteljici ter plesal z njimi pred široko odprtimi malčkovimi očmi, hoteč pripraviti siromaka do smeha, čeprav je sam komaj premagoval solze...

„Glej, Francek, vidiš vojake?... Ali niso lepi zlati?... Viš, tale je general... Še veš, zadnjič sva ga videla v Bulonjskem gaju, se spomniš?... Če lepo popiješ zdravilo, ti kupim pravega, z bagrenim plaščem in zlatimi našivi... Ali bi ga hotel, generala?“

„Ne,“ je odgovoril otrok s suhim vročim glasom.

„Ali naj ti prinesem pištolo s krogli? Ali pa lok samostrel?“

„Ne,“ je odgovoril tenki glasek, odsekano in malone kruto.

Na vse, kar sta mu govorila, na vse igračke in balončke, ki sta mu jih obetala v svojem obupu, je suhi glasek odgovarjal: „Ne... ne... ne!“

„Povej: česa želiš, Francek?“ je vprašala mati. „Glej, nekaj bi gotovo rad! Povej — meni povej! Meni, svoji mami!“

Skrila je svoje lice na malčkovo blazinico in mu jela šepetati na ušesa, tiho in nežno kakor skrivnost.

Tedaj se je otrok vzel na posteljico in željno iztegnil roko proti nečemu nevidnemu, in rekel s čudno vročim glasom, prosečim in ukazujočim hkrati:

„Bum-Buma bi rad!“

Bum-Bum!

Uboga Magdalena je s strahom pogledala moža. Kaj govori otrok? Ali se zopet vrača vročina in z njo tiste strašne blodnje?

Bum-Bum!

Ni vedela, kaj naj to bo, strah jo je buo teh čudnih besed, ki jih je otrok venomer ponavljal z bolno trmočlastostjo, kakor da se prej ni upal v besedah izraziti svojega sna, ki se ga zdaj oklepa z nepomirljivo upornostjo:

„Da, Bum-Buma! Bum-Buma bi rad!“

Magdalena je nervozno prišla moža za roko in ga tiho, kakor da bi jo bilo strah lastne blaznosti, vprašala:

„Kaj to pomeni, Jakob? Izgubljen je!“

Toda na očetovem od dela razoranem obrazu se je pokazal nasmeh, nasmeh sreče in tudi brezupja, nasmeh obso-

jenca, ki je zdajci zagledal rešitev.

Bum-Bum! Dobro se je še spomnil tistega popoldne na veliki ponedeljek, ko je vzel Francka s seboj v cirkus. Še mu je v ušesih zvenel vedri, razposajeni otrokov smeh, njegovo otroško veselje, ko se je klovn, lepi klovn, ves v bleščici, z velikim zlato pisanim leskečočim se metuljem na hrbtu, jel prekucavati v areni in postavljati na glavo pred jahačem, ali pa se je zaril z glavo v pesek in iztegnil noge v zrak, potem pa zalučal kvišku klobuk in ga nato spretno prestregel z glavo — in pri vsaki točki, pri vsakem prekucu se mu je razširil smešni obraz in zagnal je krik, vselej isti krik, ki ga je časih sprejelo bobnenje orkestra: Bum-Bum!

Bum-Bum! In vselej, kadar se je Bum-Bum prikazal, se je cirkus stresel od ploskanja in se je dečko zasmeljal od veselja. Bum-Bum! Tega Bum-Buma, tega cirkuskega razveseljevalca ljudi bi rad videl, bi rad imel mali Francek — in ga ne bo imel, ga ne bo videl, ker mora ležati onemogel v svoji beli posteljici...

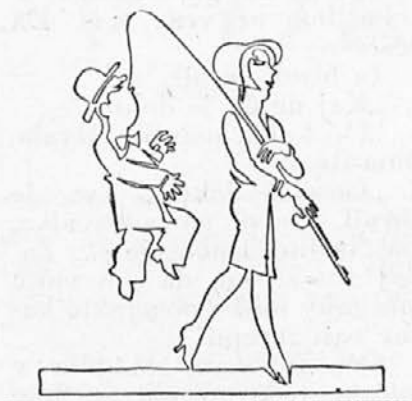
Zvečer je Jakob Legrand prinesel sinčku umetnega klovna, vsega posutega z bleščico, ki ga je bil za drag denar kupil v trgovini. Plačo za štiri dni dela je dal zanj! Pa bi bil dal tudi dvajset, trideset dni, dal bi bil zaslužek vsega leta, samo da bi vrnil nasmeš bolnikovim bledim ušnicam.

Otrok je pogledal igračo, ki se je svetlikala iznad bele posteljuine, in žalostno rekel:

„To ni Bum-Bum... Bum-Buma bi rad videl!“

O! Če bi ga bil Jakob smel zaviti v odeje in vzeti s seboj v cirkus in mu pokazati klovna, kako pleše pod lestencem v areni, in mu reči: „Vidiš, Francek?“

Ujela ga je!

Narisano v eni sapi

Jakob je bolje storil. Šel je v cirkus in vprašal po klovnovem naslovu: plaho se je nato s klecajočimi koleno popel po stopnicah v umetniškovo stanovanje na Montmartru. Drzna se mu je zdela taamera. A vendar — mar igralci ne pojo in ne razkazujejo svojih umetnij v saloni velike gospode? Morda bo klovn — o, ko bi hotel! — morda bo pristal na to, da stopi z njim k Francku. Samo da mu vošči dober dan, nič več. Kako ga bo sprejel, Bum-Bum, njega, Jakoba Legranda?

Zdaj ni bil več Bum-Bum! Zdaj je bil gospod Moreno, in v njegovem stanovanju je bilo polno knjig in slik, sama umetnost in eleganca, in soba, kjer ga je sprejel prijazni gospod, je bila kakor čakalnica pri zdravniku.

Jakob se je ozrl okoli sebe, ni spoznal klovna, in od za-

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun pošne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Za inozemstvo, na leto:

v Angliji 9 šillingov, Avstriji 14 šillingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol lunta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. — Za ostalo inozemstvo na leto 120 Din v valuti dotične države, pol leta pa 60 Din. — Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa denarnem pismu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znamkah. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink. Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

drege vrtel med prsti klobuk. Gospod je čakal. Tedaj je oče prosil, naj mu oprost. Nečesa čudnega, nenavadnega ga prihaja prosit, naj mu ne zameri... ve, da se ne spodob... Toda njegov mali... o, tako priden je, gospod! In razumen! Vedno je bil prvi v razredu, le računstvo mu ne gre, ne razume ga... Sanjač je dečko, veste! Da, sanjač. In dokaz... glejte... dokaz...

Jakobu je zmanjkalo besed, izgubile so se v jecljanju; potlej pa je zbral ves svoj pogum in udarilo je iz njega:

„Dokaz — vas bi rad videl, vas bi rad videl, samo na vas misli, vi ste mu kakor zvezda, ki bi jo hotel imeti in gledati...“

Ko je končal, je bil bled ko zid in na čelu so mu sijale velike kaplje. Ni se upal pogledati klovna, ki ni nič rekel, le oči je trdno upiral vanj. Kaj bo odgovoril Bum-Bum? Če ga odslovi, meneč, da je zblaznel, in ga postavi pred vrata?

„Kje stanujete?“ je vprašal Bum-Bum.

„O, čisto blizu, v Opatijski ulici!“

„Idiva!“ mu je rekel. „Vaš dečko bi rad videl Bum-Buma? Dobro! Videl ga bo!“

Ko so se vrata odprla pred klovnom, je Jakob Legrand radostno vzkliknil:

„Francek, veseli se! Vidiš, Bum-Bum je prišel!“

Otroku so od veselja zasijala lica. Z materino pomočjo se je zbral na postelji in pogledal moža, ki sta stopila v sobo, trenutek iskal, kdo je neki ta gospod, ki se mu tako prijazno smehlja, čeprav ga Francek ne pozna. In ko mu je povedal: „Jaz sem, Bum-Bum!“ je počasi omahnil na blazino, njegove oči, te lepe sinje oči pa so se zazrle skozi zidove tesne sobice, še vedno iskaje Bum-Bumove bleščice in metulja,

kakor išče zaljubljenec nedobro svojih sanj...

„Ne,“ je rekel otrok z glasom, ki ni bil več suh, le še obupen; „ne, to ni Bum-Bum!“

Klovn je stal pri postelji; njegov pogled je obvisel na bolnikovem obrazu, bil je resen in globok in neskončno mil.

Zravnaval se je, pogledal nesrečnega očeta in sirtu mater in se nasmehnil.

„Prav ima, to ni Bum-Bum!“

In je šel.

„Nikoli več ga ne bom videl, nič več ne bom videl Bum-Buma!“ je žalostno rekel otrok in njegov drobn glasek je že govoril z angeli. „Bum-Bum je gotovo že tam gori, kamor pride kmalu tudi mali Francek!“

*

In zdajci — ni še minulo pol ure, kar je bil klovn šel — zdajci so se nepričakovano odprla vrata kakor prej, in na pragu se je pokazal v črnem trikotju z bleščico, rumeni koničasto čepico na glavi in zlatim metuljem na prsih in na hrbtu in širokim nasmehom na obrazu, potresenim z moko — Bum-Bum, pravi cirkuški Bum-Bum, Bum-Bum malega Francka, resnični Bum-Bum! In otrok na beli postelji je z novim življenjem v očeh, smejoč se in jokajoč, ves srečen in vesel tleskal z drobnimi ročicami in vzklikal od nepričakovane sreče, ki mu je zasijala iznenada kakor raketa:

„Bum-Bum! To je on, da, on! Vidite Bum-Buma! Živijo Bum-Bum! Pozdravljen, Bum-Bum!“

*

Ko je tisti dan prišel zdravnik, je zagledal ob znožju Franckove postelje klovn z belim obrazom, ki se mu je otrok neprestano smejal, in ki je mešal sladkor v čaši z zdravilom in mu govoril:

„Če ne boš pil, Francek, se Bum-Bum ne vrne več! Da veš!“

In otrok je pil.

„Kaj ne da je dobro?“

„O, kako dobro... Hvala, Bum-Bum!“

„Gospod doktor,“ se je obrnil klovn na zdravnika, „ne bodite ljubosumni... Zakaj za se mi, da mu moje šale prav toliko pomagajo kakor vaši recepti!“

Oče in mati sta bila v solzah; toda to pot so bile solze veselja.

In vse dotlej, dokler ni mali Francek vstal, se je pred delavskim stanovanjem v Opatijski ulici na Montmartru vsak dan ustavil voz in iz njega je stopil črno oblečen mož z zavilanim ovrtnikom, ki je skrival z moko potresen obraz.

„Koliko sem vam dolžan, gospod?“ je naposled vprašal Jakob Legrand, ko je otrok prvič vstal. „Zakaj nekaj vam gotovo dolgujem!“

Klovn je pokazal svoje široke roke.

„Dajta mi roko!“ je rekel.

Potem je poljubil otroka na obe lici, ki sta zdaj spet sijali v rožnem zdravju.

„In dovolita,“ se je nasmehnil, „da napišem na svoje posetnice: Bum-Bum, doktor akrobacije in osebni zdravnik malega Francka!“

Ilustrirani pregovori

Ni vse zlato, kar se svetli!

Vrabc

(„Spomini iz mladosti“)

Napisal Ivan Turgenev

Vračal sem se z lova in stopal po poti kraj svojega vrta. Moj pes je tekal pred menoj. Mahoma pa je zadržal stopinje in začel stopati oprezovaje, kakor da voha v bližini divjačino.

Pogledal sem na pot in zapazil mladega vrabca z žoltim kljunom in puhom na glavi. Padel je bil iz gnezda (veter je hudo upogibal breze ob poti) in je bil čisto tih, le njegova nebogljenja krilca, komaj pokrita s perjem, so se onemoglo širila, da se mi je zasmilil v srce.

Pes mu je prihajal bliže, vse mišice na njem so se napete — tedaj pa je iznenada kakor kamen pal z bližnjega drevesa star vrabec s črnimi prsi, baš pred gobec mojega psa; in ves naščeperjen, zbeigan in trepetajoč, tožeče in obupno čivkaje, je dvakrat skočil proti odprtemu gobcu, oboroženemu s krivimi zobmi.

Strmoglavil je na tla, da reši mladiča, postavil se je predenj kot ščit. Toda vse njegovo drobno telesce je drgetalo v strahu, njegovo kričanje je bilo hripavo in divje; poginjal je, zastavljal je svoje življenje.

Kako grozna pošast se mu je moral zdeti moj pes! In vendar ni mogel ostati na veji, visoko gori na varnem; sila, mogočnejša od njegove volje, ga je vrgla od ondod.

Pes je obstal, stopil nazaj. Skoraj bi rekel, da je tudi on čutil to silo.

Ves zmeden sem hlastno poklical psa in odšel, poln nekega svetega spoštovanja.

Da, ne smejte se: spoštovanje je bilo tisto, kar sem občutil pred tem junaškim ptičem, pred zanosom njegove ljubezni...

Dokler žena o drugem možu govori, se njenemu možu ni treba bati; ko pa umolkne, je že prepozno.

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številki letošnjega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je sedemnajsto. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih šestnajst nadaljevanj.

Tretji del

MLADA MATI

Kako bo tam, kdo bo tam zanj skrbel, ga ni brigalo. Tudi sem v mesto je bil prišel brez denarja, pa je vendar živel in niti ne slabo.

Vlak je drvel v noč. Enakomerno so udarjala kolesa in iskre so švigale mimo okna kakor dolge tanke niti.

Tedaj pa je nenadoma presunljiv žvižg lokomotive pretrgal njegove misli. Vlak se je stresel in se ustavil. Potniki so se prebudili in prestrašeni planili pokoncu.

„Kaj je?“

Odprla so se vrata vagonov in nekaj ljudi je skočilo k lokomotivi. Tudi Mitja je bil med njimi. Pri stroju je stal železniški čuvaj in pretrgano in zmešano nekaj pripovedoval. Mitja je vjel samo nekaj besed.

„Rdeči... le še pet minut... Vlak...“

Takoj je vedel, kaj se je zgodilo. Rdeče čete so udarile iz Odese proti sredi Rusije. Prvi vlak se bliža.

Sprva se mu je zazdelo, kakor bi se jela vdirati tla pod njim in izginjati pod njegovimi nogami. Potem pa se je zavedel. Planil je med ljudi, s pestmi se preril do strojevodje:

„Nazaj! Poženite stroj!“

„Kaj nam to pomaga?“ je obupano dejal strojevodja. Če imajo količkaj vreden stroj, nas v četrt ure dohite.“

Poslušalci so prebledeli. Vedeli so, kaj pomenijo te be-

sede, kaj pomeni biti vjet od rdečih. Glasovi o njihovih zlodejstvih so se bili že razširili na vse strani.

Tedaj pa se je Mitja nedomanečesa spomnil:

„Ali imate municijo?“

Strojevodja je povedal, da so na zadnji postaji pripeli k vlaku vagon streliva.

Ljudi, ki so to čuli, so obšli mravljinici. Ko bi bili vedeli, v kaki nevarnosti so se nahajali! Toda zdaj se je izkazalo, da jim ta tovor utegne dobro služiti.

Nekateri so razumeli, kaj misli Mitja in so pohiteli tja, drugi pa so se začudeno spogledovali, kaj naj to pomeni. Ali se bodo morali bojevati?

Trenutek nato so najpogumnejši oprezno razbili vrata zadnjega vagona. Strah pred grozečo pogubo jim je podvojil moči.

V tem se je vrnil k stroju čuvaj, ki je prej med zmedo izginil. Javil je, da mu je telefoniral tovariš z najbližje čuvajnice. Dolg oklopen vlak poln rdečega vojaštva je pravkar peljal tam mimo.

„Ne bo več dolgo vozil.“ se je jezno oglasil eden izmed potnikov.

Potem so morali iti vsi v vagone. Oni potniki, ki so šli po municijo, so bili pravkar prinesli nekaj težkih zabojev.

Vlak se je umaknil kakih petdeset metrov nazaj.

Ljudje z minami in granatami, med njimi tudi Mitja in Branko, ki se jim je pridružil, so ostali ob progi. Odprli so zaboje in jeli oprezno polagati mine med tračnicami. Kmalu so bile posute na trideset metrov daleč. Dva potnika sta jih med seboj vezala z žico.

„Tako.“ se je oglasil eden izmed potnikov. „Še baterijo tu na koncu. Mine leže lepo sredi tira. Nobena ne bo eksplodirala, dokler ne pride lokomotiva čez vse. Tako bo ves vlak podminiran. Ko se stroj dotakne stikala, bo konec.“

Ko je Branko čul te besede, se je zbudil v njem upor. Hotel je skočiti med nje in reči, da tega ne smejo storiti, tedaj pa se je zavedel, da pomeni to tudi rešitev stoterih ljudi, tisočerih ljudi. Če preprečijo temu transportu pot v Voznesensk, če nobeden izmed vojakov ne ostane živ, je za nekaj časa preprečena nevarnost. Gotovo nekaj ur rdeči ne bodo zvedeli za usodo svoje prednje straže, ki bi bila dovolj močna, da si osvoji mesto kakor je Voznesensk. In naslednji vlak ne bo mogel naprej. Več dni bo treba delati, preden bo tir spet popravljen. Dotlej se bo prebivalstvo lahko rešilo z begom.

Ko je bilo vse gotovo, so naglo prihiteli k vlaku in skočili v svoje vagone. Stroj je zasopihal in se jel še dosti hitro pomikati nazaj.

Tedaj so zagledali v daljavi v jutranjem mraku iskre iz vlaka, ki se jim je bližal. Vlak z rdečimi. Počasi se je pomikal proti usodnemu mestu. Vsi potniki so se stiskali k oknu in čakali z grozo v srcu.

Zdajci pa je švignil pod nebo ogromen plamen. In potem se je začul pok, kakor bi se bila utrgala gora in se zavalila v dolino. Vmes so se začuli kriki, blazni od groze in bolečin, potem pa je vse utihnilo. Vlaka z rdečimi ni bilo več.

Mučen molk je zavladal pri vseh potnikih. Tragedija,

ki so ji bili pravkar priča, jih je prevzela. Šele zdaj so se zavedli, kaj so naredili.

V vstajajočem solncu se je počasi pomikal vlak.

Petnajsto poglavje VRNITEV

Tiho, zamolklo je sopihal vlak nazaj. Na najbližji postaji, ki ni bila daleč od kraja, kjer se je zgodila katastrofa, so obrnili lokomotivo. Potem je vlak s podvojeno hitrostjo drvel proti Voznesensku. Ob desetih je bil tam.

Vest o koncu vlaka z rdečimi so potniki z bliskovito naglico raznesli po vsem mestu in tako še povečali strah in nemir, ki se je v zadnjem času polotil prebivalcev. Zdaj so vsi vedeli, za kaj gre. Videli so, da se njih slutnje uresničujejo, in da ni več daleč čas, ko pridejo rdeči v njihovo mesto. Če ne bi bili potniki vlaka, ki se je pravkar vrnil, tega preprečili, bi se bilo zgodilo že danes. In potem...

Od ust do ust so se širile govorice, in vsakdo je še kaj dodal. Ljudje niso vedeli, kaj naj store. Na resno obrambo mesta ni bilo misliti. Premalo jih je bilo in še ti po večini niso bili za boj sposobni. In mesto ni bilo utrjeno. Od vseh strani je bila sovražniku odprta pot vanj. Razen tega se je v zadnjem času nateplo veliko število sumljivih ljudi, o katerih so šepetali, da so zaupniki rdečih. Ti ljudje so neprestano sejali zmedo in še večali malodušnost med prebivalci.

Ni bilo še minulo pol ure od prihoda vlaka, ko se je zbralo pred postajo toliko ljudi, da jih je bil ves trg poln. Obupan obraz pri obupanem obrazu. V naglici so bili zbrali najpotrebnejše stvari in pohiteli na postajo, da zbeže s prvim vlakom pred nevarnostjo. In ko so prišli na postajo, so zvedeli, da na odhod še misliti ni. Vsega je manjkalo, strojev in vago-

Kolinska

TVORNICA CIKORIJE

OKUSNA IN ZDRAVA je KOLINSKA KAVA!

nov. Na nekem stranskem tiru je bilo nekaj praznih živinskih vagonov. Ljudje so vdrli na peron in brez voznih listkov zasedli slednji prostorček.

Nič bolje ni bilo zunaj. Ko so ljudje videli, da z železnico ne bodo mogli pobegniti, so se morali odločiti da gredo peš ali pa na vozovih. Česte, ki so vodile iz mesta proti severu in vzhodu, so se napolnile z njimi. Od daleč je bilo videti, kakor bi bile velike črne kače požirale ceste. In te kače so šle dalje in dalje kakor daleč je seglo oko. Vozovi in begunci, ki so šli peš; isti prizor kakor v mestu, kjer se je našim znancem pridružil Mitja, samo še v neštokrat večji meri. Tu so ljudje vedeli, da jim gre za življenje. Videli so, da morajo bežati, če se hočejo umakniti maščevanju rdečih zaradi vlaka, ki so ga pognali v zrak. In to maščevanje bi bilo kruto in krvavo...

Po mestu si videl prizore, ki so pričali o obupu, ki se je polastil množic.

Vse je izgubilo glavo. Prvi so izginili uradniki, ki so se najbolj bali maščevanja, ker so bili vse prej kakor priljubljeni. Potem se je kar nenkrat zbrala drhal sumljivcev, ki so se dotlej skrivali, in jela pleniti po mestu. Stanovanje za stanovanjem, hiša za hišo je postala njih plen. Odnegli so vse, kar je bilo količkaj vredno.

In množica se je valila iz ulice v ulico. Če ji je prišel v roke človek, ki ni bil priljubljen, če so srečali uradnika, ki ni bil o pravem času pobegnil, je bilo po njem. Drhal ni poznala usmiljenja.

Pred postajo so se ljudje med seboj iskali. Čuti je bilo pretresljive klice mater, ki so v gneči izgubile svoje otroke, mož, ki so izgubili svoje žene. S težavo so nekatere zadržali, da niso zbežali nazaj v mesto. Vsi so vedeli, kaj jih tam čaka. Gorje moškemu, ki se je prikazal, gorje ženski, ki je padla tolpi v roke.

Kmalu so bili vsi begunci oboroženi do zob. Vse vrste orožja si videl pri njih. Vlomili so bili v veliko skladišče orožja blizu postaje. Tam je bilo vsega dovolj, od strojníc pa do revolverjev. Po dolgotrajnem iskanju so odkrili tudi strelivo in se z njim založili.

Potem se je trg počasi izpraznil. Črne kače na cestah so lezele v daljavo...

Tudi potniki v vlakcu so imeli dovolj orožja. Na tenderju za lokomotivo so stale štiri strojnice in v vsakem vagonu sta bili po dve. Begunci so bili pripravljeni, da se branijo pred vsakomer, ki bi jih hotel pregnati z vlaka.

Potem je lokomotiva presunljivo zažvižgala. Tisoče grl je zakričalo, stotine obrazov se je prikazalo pri oknih, da še enkrat, morda poslednjič, vidijo svoje mesto, kjer so zdaj gospodarile tolpe razbojnikov.

Naši znanci so bili toliko oprezní, da so ostali v vagonu. Kdor bi bil šel le za trenutek ven, ne bi bil več dobil prostora. Ljudje so se stopili za vsak kotiček.

Lokomotiva je komaj zmagovala težko breme, ki so ji ga naložili. Več ko trideset vagonov je morala vleči. Sprva se je le počasi premikala naprej, zakaj proga je šla v breg. Šele ko so prišli na ravnino, je šlo hitreje.

Branko se je bil nekako vživel v novi položaj. Preseñčenja, ki jih je doživljal dan za dnem, upi, ki so se razblinjali v nič in pustili sama razočaranja, vse to ga je tako utrdilo, da je otopel za udarce usode. Samo sebi je še verjel, na srečo in slučaje ni več računal. Prevečkrat ga je že prevaralo.

Vedel je, da preostaja zdaj le še to, kar je namignil cigan. Pot skozi Sibirijo. Priti tja je bila njegova naloga.

Ali mu bo uspelo ali ne? Če upor še ni zavzel vse Rusije, morda. Samo to upanje mu je še ostalo in vendar je bil skoraj prepričan, da je prazno. Poznal je razmere v Rusiji in prikrito nezadovoljstvo, ki je zdaj udarilo na dan kakor hudournik po nevihti. Prav malo je bilo verjetno, da bi bili drugi kraji mirni. Naglica, ki je z njo upor zavzel Voznesensk, mu je to dovolj jasno povedala.

Janeza so obhajale podobne misli. Skriva je opazoval Branka. Nič se ni izpremenil, le toliko, da mu je rahla bledeca pokrila obraz. Občudoval ga je. In potem je njegov pogled zletel k Nadji. Stiskala se je v kot in molčala.

„Kaj zdaj, Nadja?“ jo je vprašal, ko se je nenadoma obrnila k njemu s povprašujočim pogledom.

Malce se je nasmehnila.

„Ne vem. Kaj praviš, poročnik?“ se je obrnila k Branku.

Tikala ga je in on tega niti opazil ni. Samo po sebi razumljivo se mu je zdelo. Težki

trenutki, ki so jim morali kljubovati, so jih združili kakor majhno družino. Bila jim je kakor sestra in vsi trije so bili drug drugemu bratje. Tudi Mitja.

„Kaj moremo?“ je rekel. V vlaku smo in ne moremo iz njega, tudi če bi hoteli. Videl bomo. Ne bojim se.“

„Tako je prav. Tudi jaz ne,“ je rekla in njen obraz je pričal, da govori resnico.

Hvaležen ji je bil za te besede. Nove vere so mu vlile in novih moči.

Šestnajsto poglavje DOMA

Poldne je zvonilo v trški cerkvi, ko je ustavil pred notarjevo hišo avto, ki se je z njim pripeljala Zora s svojim sinčkom.

Mati jo je opazila skozi kuhinjsko okno. Pohitela je

Pri ljudeh, ki so potrli, preutrujeni, za delo nezmožni, povzroči naravna „Franz Josefova“ grenčica prosto kroženje krvi in poveča duševno in delovno sposobnost. Vodeče klinike izpričujejo, da je „Franz Josefova“ voda odlične vrednosti tudi za duševne delavce, živčno oslabele in ženske kot dobro odvajalno sredstvo. „Franz Josefova“ grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ven in jo objela. Potem je vzela Marka v naročje.

„Tako je bled...“

„Bolán je bil revček,“ je rekla Zora. „Prav nevarno. Zato sem ga pripeljala sem. Zdravnik je rekel, da bi mu koristila izpremembra zraka,“ je pristavila.

To je bila majhna laž, a odločila se je za njo, da je ne bi mati preveč izpraševala. Ni ji hotela odkrivati vsega, kar jo je težilo. Toda mati je takoj opazila, da ni več tista, kar je bila nekoč.

„Tudi ti se mi ne vidiš zdrava...“ je rekla skrbno. „Kaj ti je?“

„Nič,“ je odvrnila. „Samo utrujena sem. Za otroka sem se tako bala. Vse noči sem bedela ob njegovi posteljici.“

Pobožala ga je. Malček se je ljubeče stisnil k njej.

Potem je hotela obrniti pogovor na drugo plat.

„Kje je oče?“

„Vsak trenutek mora priti iz urada. Poldne je že. Vesel bo, ko vaju vidi. Pojdimo no v hišo.“

Zora je poslala šoferja v trg, da spravi tam avto v garažo. Potem je šla za materjo v kuhinjo.

„Še zmeraj sama kuhaš?“ jo je vprašala.

„Še zmeraj. Za dva res ni vredno plačevati kuharice. Saj ni tako hudo. Samo zdaj v tej vročini...“

Iz začela ji je govoriti o svojih težavah.

Zora se je bolešno smehljala. Če bi primerjala svoje križe z njenimi...

Potem je vprašala po Veri.

„Čakaj,“ ji je rekla mati. „Tamle na omari je njeno pismo. Včeraj mi je pisala. Preberi ga. Tudi tebe nekaj omenja.“

Zora je vzela pismo in ga naglo preletela. Vera je pisala takole:

Draga tetka!

Povedati vam moram, da se prihodnji četrtek poročim z Vinkom. Srečna sem, da še nikdar tako. Dobro službo ima v Ljubljani, da bova lahko živela brez skrbi kakor dve ptici. Če bom le utegnila, pridem v nekaj dneh na obisk, če ne, mi pa morate obljubiti, da pridete na poroko in tudi stric.

Zora mi nič ne piše. Ne vem kaj je z njo. Skrbi me. Rada bi z njo govorila, pa ne vem, kje. Če pride kaj domov, mi pišite. Na Kregarjev dom ne bi rada šla zaradi njega...

In tako je bilo vse pismo. Ko ga je Zora prebrala, se je skoraj oddahnila. Dolgo je iskala človeka, ki bi se mu lahko izpovedala. Čeprav ji je bila zdravnikova tolažba dragocena, ji je bilo to vendar premalo. Prevelika je bila razlika med njima, preveč tuja sta si bila. In nenadoma jo je obšla nepremagljiva želja, da poišče Vero in se z njo pogovori. Dobra ji je Vera, več kakor prijateljica, več kakor samo sestrična.

Več tudi kakor mati, si je rekla.

„Kaj počne tvoj mož?“

Materine besede so jo prebudile.

„Saj je malo doma,“ je trpko odvrnila. „Ves dan je v Ljubljani in se peha za denarjem. Na domače skoraj ne misli.“

„Zora!“

Obrnila se je k materi.

„Zora, ti nisi srečna. Povej, kaj te boli?“

„Nič, mati,“ je tiho odvrnila. Da bi se umaknila njenim izprašujočim pogledom, se je ozrla proti oknu. In tam je zagledala očeta, ki je pravkar stopil skozi vrtna vrata. Zadovoljen je bil videti in srečen. Zbolelo jo je. Vse je srečno, le ona ne, le njo tepe usoda. In zakaj? Ker je ljubila, preveč ljubila.

„Poglej, oče gre.“

Stopila je k vratom in mu pohitela naproti. Od presenečenja je debelo pogledal.

„Ti tu, Zora? In niti pisala nisi nič. Ali si malega pripegljala s seboj?“

„Seveda,“ je rekla. „V kuhinji je pri materi.“

Kar odrinil jo je in stopil v kuhinjo. Obraz se mu je veselo raztegnil.

„Glej, glej, kakšen korenjak je! In šele dve leti bo imel. Zdaj ti prav zamerim, da ga nisi že prej nikoli pripeljala.“

Sklonil se je in ga dvignil k sebi. Malček je bil ves preplašen in skoraj na jok mu je šlo. Dolga pot, ki je ni bil vajen, po šele prestani bolezn, ga je utrudila. In same tuje obraze je videl okoli sebe.

Mati je pozabila na kosilo. Neprestano se je ukvarjala z vnučkom. Kar ločiti se ni mogla od njega.

„Mama!“ Malček je zagledal Zoro na pragu. Izvil se je notarju in pohitel k njej. Oklenil se je je okoli kolen.

Vzela ga je v naročje in ga pokrila s poljubi.

Notarka se je med tem spomnila kosila. Pol ure nato so sedli za mizo.

Po kosilu je Zora poklicala šoferja in mu naročila, naj odda na pošti brzojavko, ki jo je bila napisala. V njej je obvestila Vero, da je doma in da jo čaka.

Popoldne niso šli nikamor. Marko je spal, Zora pa je skoraj ves čas prebila na vrtu. Proti večeru se je vrnil šofer z Verinim odgovorom. Sestrična ji je javila, da pride z zadnjim večernim vlakom. Ob devetih.

Zori se je zjasnil obraz. Ni mislila, da bo Vera tako hitro prišla. Le še nekaj ur...

O pol devetih je sedla v avto in se odpeljala na postajo.

*

Ko je Vera zagledala Zoro, ki ji je samo nemo stisnila roko, se je skoraj prestrašila: „Zora, kaj ti je?“

„Pekel je, Vera,“ ji je rekla kar naravnost. „Danes kolnem trenutek, ko sem pristala, da postanem njegova žena. In pri tem še ne vem, ali...“

Odmahnila je z roko.

„Pustiva zdaj. Doma ti vse povem.“

Po večerji, kjer je notar-ka pokazala vse svoje kuharske zmožnosti, se je Zora izgovorila, da je utrujena. Šla je v svojo sobo. Hotela je čimprej govoriti z Vero.

V mali posteljici, ki je bila nekoč njena, je počival Marko. Tako mirno je spal, da je bila vsa blažena, ko ga je gledala. Njegova lička so bila spet rdeča, in zdravje je sijalo z njih. Pokleknila je k postelji in poslušala njegovo enakomerno sopenje. Potem ji je omahnila glava na rob posteljice. Zaihtela je.

Tako jo je dobila Vera, ko je stopila v sobo. Počasi se ji je približala in ji položila roko na ramo.

„Zora!“ jo je tiho poklicala.

Mlada mati je dvignila glavo in se brezizrazno zazrla v sestrično. Počasi je vstala.

„Nikar tako ne obupuj, Zora! Škodovati bi ti utegni-

lo. Zaradi otroka te prosim. Kaj bi bilo, če...“

Ni dogovorila.

Zora je pobesila glavo.

„Da, zaradi njega... Močna bom. Moram biti...“

Prijela je Vero za roke.

„Vera, pojdiva dol. Tu je vroče. Raznesti mi hoče glavo.“

Tiho sta šli po stopnicah. Spodaj v salonu sta sedela notar in notarka in se živo pogovarjala. Nista ju čula.

Prišli sta na vrt in Zora je zavila proti klopi v kotu.

„Sem sediva,“ ji je rekla. „Tu sem ga poslednjič videla tisti dan, ko je šel in se ni več vrnil.“

„Zora, ne misli toliko nanj. Ni ga več...“

Zora je samo sunkoma trznila in odkimala. Vera jo je presenečeno pogledala.

„Kaj naj to pomeni? Ali sem te prav razumela?“

Zora je nemo prikimala.

„Ne veš še vsega. Dolgo je že, kar sva se poslednjič videli...“

„Povej, hitro,“ je prosila Vera.

Jela ji je praviti vse, kar ji je zdravnik povedal.

Ko je končala, Vera ni takoj odgovorila. Šele čez dolgo se je sklonila k njej:

„In če je to res, kaj potem?“

„Ne vem. Kdo naj mi to potrdi? Kdo ve?“

„Dosti je vojakov, ki so bili tam. Morda bi koga našli?“

„Kako?“

Lepe nagrade

bodo lahko dobili vsi naši naročniki brez izjeme, ki bodo do konca tega meseca poravnali svojo zastalo naročnino. To je prvi pogoj za udeležbo našega velikega

nagradnega natečaja,

čigar podrobnosti bomo o pravem času priobčili. — Pazite na naše prihodnje številke! Opozorite nanje svoje znance!

HUMOR

Kaj mož!

Kmetica (lekarnarju): „Prosim, gospod, naj razločno napišejo, katere renije so za mojega moža in katere za konja. Kako lahko se drugače konju kaj zgodi — in ravno zdaj pred žetvijo!“

Dober nauk

Mali Moric je smel, če je bil pridren, v nedeljo zjutraj zlesti k očetu v posteljo in pri njem poležati. Dekla je prinesla kavo na posteljo, med zajtrkom je oče čital politični del časnikov, Moric pa je brskal po ilustrirani prilogi.

Ta nedeljska jutranja ura je bila Moricu vrhunec sreče.

In ko dekla neko nedeljsko jutro spet prinese kavo na posteljo, ji da dober nauk:

„Micka, bodite pridni, pa boste tudi vi lahko zlezli v nedeljo k atu v posteljo.“

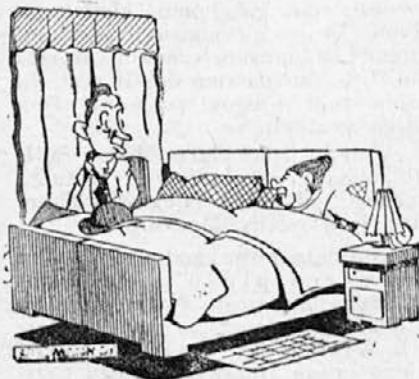
Sveže jajce

Ko je bil Peter še samec, je nekoč kupil na trgu troje svežih jajc. Ko jih je skuhal, se je izkazalo, da je bilo na enem napisano s skrivno pisavo:

„Sem zalo kmečko dekle. Osemnajst let imam, svetle lase, sinje oči in vitko postavo. Če bi dobila zastavnega fanta, bi ga takoj vzela za moža.“

Peter brez odloga brzojavi na naslov, ki je bil spodaj napisan. Kmalu dobi odgovor:

„Žal, prepozno. Poročila sem se pred šestimi leti in imam že pet otrok.“

Filozof

„Že spet si tako pozen, Matevž! Ali veš, da je že polnoči?“

„In če bi bil doma ostal — potem seveda zdaj še ne bi bilo polnoči!“

Paglavec

Pepček pride v slaščičarno in zahteva bebico iz čokolade.

„Kaj naj bo, fantek ali punčka?“ vpraša prodajalka.

„Fantek,“ pravi Pepček. „Tega je nekaj več.“

Avtomobilska nesreča

Repnik se je ponesrečil z avtom in se potolkel do nezvesti. Ko se zave, vpraša:

„Kje sem?“

„Na številki 26.“

„Bolnišnica, norišnica ali jetnišnica?“

Klepetulji

„Ne, o Tršanovi Neži pa res ne morem nič slabega reči... Sicer pa lahko povprašam še pri sosedovih!“

Prepozno kesanje

Rogač gre na izlet in mora zunaj prenočiti. Ker je v gostilni vse polno, vpraša sosednjega kmeta, ali ima kako sobo prazno.

„Ne,“ pravi kmet, „toda če ne gre drugače, bi lahko spali pri mojih otrocih.“

Rogač se brani.

„Ne, ne. Vso noč ne bi imel miru. Ali nimate nikjer druge prostora?“

„Če bi hoteli morda na senu?...“ „Če ne gre drugače, bi šel tudi tja.“

Drugo jutro pri kmetu zajtrkuje. Tedaj se odpro vrata in v sobo pridejo tri zala dekleta. 17, 19, 21 let.

„Moji otroci,“ jih predstavi kmet. Rogoč je tri dni klet.

Očetovstvo

„Kaj ste tako dobre volje, gospod Koren?“

„Oče sem postal.“

„Od srca vam čestitam. Sporočite tudi gospe soprogi moje čestitke.“

„Bog me varuj! Vesel bom, če ona ne zve.“

Ljubezen je slepa

Gospodek sedi v parku na klopi in čaka svojo izvoljenko. Pride paznik.

„Gospod, ali bi malo vstali?“

„Zakaj pa?“

„Pritrdil bi na klop napis: „sveže prepleskano.““

*

Vaški župan dobi od nekega urada z roko pisan odlok, ki ga pri najboljši volji ne more razbrati. Tedaj mu pride dobra misel: pismo bi poslal lekarnarju, ki ima vsak dan posla z nečitljivimi recepti — on bo že znal prebrati. Tako pošlje občinskega slugo k lekarnarju.

Čez deset minut je sluga že nazaj in v roki ima stekleničico s kodo ve kakimi kapljicami. „Gospod lekarnar pravi, da morate tole vzeti vsak dan po kosilu po tri kapljice.“

*

Mihec je imel smolo, da je sédel na rjast žebelj. Jokaje pride k učitelju.

„Gospod učitelj, na žebelju sem se zboldel. Kaj naj naredim?“

„Najprej izsesaj rano, da se ti ne prisadi.“

Previdnost

Kračun si je sezidal lepo vilo. Nekoč jo razkazuje svojemu prijatelju. Ta se čudi pasji hišici.

„Zakaj si napravil tako veliko? Saj je tvoj pes čisto majhen.“

„Iz zgolj previdnosti, če bi prišel kdaj prepozno domov in bi mi žena ne hotela odkleniti.“

*

Potrebinov Luka pride v Ljubljano. Prenoči v hotelu. Sredi noči nekdo potrka na vrata.

„Kdo je?“

„Vašo torbo sem prinesel,“ se oglasi sluga.

„Pojdi k vragu,“ zarenči Luka. „Lahko bi do jutri počakal.“

„In potem zaspi.“

Čez četrte ure spet potrka.

„Kdo je?“

„Jaz,“ se spet oglasi sluga. „Povedati sem prišel, da tisto ni bila vaša torba.“

Njegova prva misel

„Poglej, pogledaj, mož: naš Martinek poskuša že tekati!“

„Glej no, saj res! E, pošlji ga na po pol litra vina!“

Urejuje Boris Rihteršič

Maroko

Ker pride v kratkem v Ljubljano film „Maroko“, prinasamo danes njegovo vsebino:

Kakor stotine in tisoče drugih, je prišel tudi Tom Brown v tujsko legijo. Že tri leta je v maroški garniziji. Ni nič boljši, nič slabši od drugih. Obračunal je s preteklostjo in zdaj se vleče skozi življenje. Opravlja svoje težke dolžnosti, trpi v nezdavnem podnebnju, bori se z zahrbtnimi sovražniki, pije, ljubi, pozablja, ničesar več ne pričakuje od bodočnosti. Eden tistih je, ki padejo in izginejo v pozabljeno, ne da bi se jih kdo spominjal in jokal za njimi.

Maroko! Mesto razkošja in bede. Mesto brodolomcev življenja.

Parnik je pripeljal nove potnike. Med njimi je tudi lepa plesalka Amy Jolly, ki je dobila službo v enem izmed največjih zabavišč v mestu. S prvim nastopom je navdušila občinstvo. Bogataš La Bessière, ki je že na ladji gledal za njo, ji ponuja vse česar si zaželi, toda ona ga odbije in pokaže svojo naklonjenost do Toma, ki je bil slučajno zašel v zabavišče. Dá mu ključ svoje sobe in mu reče, naj pride k njej po koncu predstave.

Tom je prišel, kakor bi prišel k vsaki ženski. In odšel je z zavestjo, da jo ljubi.

Njegov polk mora drugi dan oditi, da zaduši upor domačinov v pustinji. Tom je prišel po slovo. Povedal je svoji izvoljenki, da lahko ponoči odpotuje v Evropo, če gre ona z njim. Amy pristane. Tedaj pa opazi Tom na njeni roki zapetnico, ki ji jo je bil podaril La Bessière. Misleč da ga Amy vara, odide brez slovesa s svojim polkom.

Čas beži. O Tomu ni glasu. Amy se je vdala v usodo. Končno celo pristane na ponudbo Bessière, da bi postala njegova žena. Zaroka. Tedaj pa začuje glasove godbe. Tujska legija se vrača. V njej se zbudi stara ljubezen.

Tom se ni vrnil. Amy je zvedela, da leži ranjen v Amalfiju. Takoj odpotuje tja. La Bessière, ki jo ljubi nad vse, jo spremlja. V Amalfiju najde Toma, toda ne bolnega. Srečata se v nekem zabavišču in on je v ženski družbi.

Toda še zmeraj jo ljubi, čeprav noče priznati.

Drugo jutro se Tom vrne v pustinjo. Amy je prišla po slovo.

Ob zvokih koračnice in udarcih bobnov odhaja stotnija za stotnijo. Sledi jim skupina žensk. „Kdo so

te ženske?“ vprašuje Amy. „Žene legijonarjev, ki jih spremljajo povsod, ker jih — ljubijo.“

Zdaj Amy razume. Ko jamejo izginjati čete legijonarjev za peščenimi griči, se zave, da zanjo ni sreče brez Toma. In takrat vrže od sebe vse, razkošje, bogastvo, bodočnost, vse, in se hrabro pridruži skupini žensk.

Kaj če ji bo razžarjeni pesek žgal podplate, kaj če jo bo zasul peščen vihar, kaj če bo trpela žejo in umirala od truda — saj gre neznanim bodočnosti naproti, bodočnosti, kamor jo kliče srce.

Film o neznanih krajih Kitajske

Skraini čas je že, da so se na filmskem obzorju iznova začeli kazati obrisi kulturnega filma. Odkar so izumili zvočni film, so znanstvenega skoraj čisto zanemarili, češ da se hoče občinstvu samo pustolovščin in operet. Nastalo vrzel so izpolnili z žurnali, ki prinašajo novice iz vseh delov sveta, a to je razmera malo. Zakaj to, kar pokažejo žurnali, smo domala vse imeli že davno prej priliko čitati v listih. O šegah in navadah tujih krajev pa smo čuli in videli jako malo.

Zdaj vse kaže, da je tudi to praznino izpolnila družba Metro-Goldwyn. Pred nekaj tedni se je bil namreč vrnil z dolgega potovanja v Hollywood znani svetovni potnik Burton Holmes in prinesel s seboj nekaj tisoč metrov filma iz vseh mogočih krajev sveta. Vsi ti filmi, zvočni seveda, imajo razlago v nemščini, tako da jih bodo tudi pri nas, kjer nam je angleščina tuja, lahko razumeli.

Eden teh njegovih filmov s predavanjem popisuje in slika neznane kraje ob zgornjem Jangtsekiangu, največjem kitajskem vletoku. Ta reka je tako divja, da je dozdej le malo parnikov moglo pripluti do Sungkinga, ki je obenem tudi poslednje kitajsko mesto pred Tibetom. Tod žive prebivalci še po prastarih patrijarhalnih šegah in v

večnem strahu pred lakoto, ki jim je stalen gost. Zato je pri njih človeška delovna moč silno poceni: nekaj dinarjev in pest riža na dan. Zato se tudi na ulici pozdravijo z besedami: „Ali si jedel riž?“

Pot do tega kraja je jako dolga in naporna, saj stoji mesto „samo“ 2000 km od Šanghaja. Zato je tem več vredna energija in vztrajnost potnika, ki se ni strašil naporov, da je mogel v filmu posneti te skrivnostne kraje.

Kino v Ameriki

Popularnost kinov v Ameriki je še zmeraj zelo velika. Največji kino v New Yorku „Roxy“, ki ima 6500 sedežev in igra vsak dan od enajstih dopoldne pa do ene ponoči, je najboljši dokaz za to.

Povedati moramo, da stane samo vzdrževanje tega kina 60.000 dolarjev (5,4 milijona Din) na teden.

Dohodkov, ki bi to pokrili, seveda ni vsak teden. So pa na drugi strani dohodki, ki ta minimum daleč prekašajo. Tako je obiskalo na primer najnovejši film Charlesa Farrellja in Janet Gaynor, ki je bil štirinajst dni na sporedu, kakih četr milijona ljudi. Če računamo povprečno vstopnino, ki je v Ameriki zelo visoka, 80 centov, da to približno 200.000 dolarjev, kar bi bila v dinarjih lepa vsotica 11 milijonov.

Filmski drobci

Jeannette Macdonald je zdaj pri Foxu, kjer bo igrala v seriji filmov iz družabnega življenja. V svojem prvem filmu igra operno pevko, ki se zalubi v lopova iz boljših krogov. One, ki se pečajo z glasbo, bo zanimalo, da poje v tem filmu arijo „Izoldina smrt“ iz Wagnerjeve opere „Tristan in Izolda.“

Čeprav je precej dolgo, kar je umrl Milton Sills, prinaša Fox še zmeraj nove filme, kjer je igral glavno vlogo. Pred kratkim smo zvedeli, da ga bomo gledali v filmu, ki so ga napravili po slovitim Londonovem romanu „Morski volk“, te dni pa smo dobili vest, da pride tudi njegov poslednji film „Srca v megli.“

V tem filmu igra Milton Sills tihotapca z alkoholom in lastnika nočnega zabavišča. Njegova partnerica je Dorothy Mackaill.

Ufa dela nov zgodovinski film „Kongres pleše“ iz časov dunajskega kongresa. Napravljen bo v nemški, francoski in angleški verziji. V vseh treh bo igrala glavno vlogo Lilian Harvey, njenega partnerja ruskega carja Aleksandra pa v nemščini Willy Fritsch. Kneza Metternicha igra v nemški verziji Conrad Veidt.

Novi Novarrov film „Sin maharadža“ režira Jacques Feyder, režiser „Ane Christie“.

DUNCAN RENALDO

„TRADER HORN“

Doma, v družini

Higijena starosti

Tudi stari ljudje radi žive in bi si hoteli življenje podaljšati. To je mogoče na več načinov. Paziti je treba v glavnem na nekaj reči, ki jih tu navajamo.

Delo daljša življenje. Stari ljudje, ki hočejo samo počivati, svojega počitka ne bodo dolgo uživali. Nikdar ne smejo biti brez dela, zakaj delo ugodno vpliva na živce in prebavo in sploh na ustroj vsega telesa.

Dosti naj se gibljejo na svežem zraku. Sprehodi in smotren sport nikomur ne škodujejo, najmanj pa starim ljudem, ker pospešujejo delovanje mišic in preprečujejo debelitev. Sprehodi in sport starim ljudem vrnejo spanje, ki jih sicer rado zapusti.

Pazijo naj na hrano. Na to stari ljudje premalo gledajo. Morda so temu vzrok preslabi zobje in pomanjkanje teka. Vendar pa naj svojo hrano skrbno izbirajo. Težko prebavljivih jedi naj se ogibajo. Zmerni naj bodo pri pitju in kajenju.

Pazijo naj na oči. V starosti vid dostikrat oslabi. Vsakdo, kdor je to opazil, naj gre k zdravniku in si da oči preiskati. Kupi naj si dobre naočnike. Številko pa mora določiti zdravnik, ne optik.

Pazijo naj na žile. V visoki starosti je človek najbolj dovzeten poopnenju žil. Kakor v starosti lasje osive, tako tudi takorekoč same od sebe zaapne žile in izgube prožnost. To poopnenje, ki mu nihče ne uide, se zgodi pri vsakomer drugače. Dobite ljudi, ki so že čez osemdeset, pa tega še niso opazili, drugi pa stokajo še v najboljših moških letih, in zaapnele žile jih mučijo vse življenje.

Pazijo naj na razpoloženje. Zmeraj dobra volja, malo skrb, to je pol starosti. Kdor se po tem ravna, bo lahko čakal najmanj devetdeset let.

Kako ostane mlad in gibčen

Naredi kakor jaz.

Ko se zjutraj zbudim, stopim takoj k oknu, in ga odprem, čeprav je še tako hud mrz. To ne škoduje, narobe.

Potem petkrat globoko zadiham. Stopim tri korake od okna in petkrat počenem in vstanem. Stojim tudi pri počepu na prstih in imam kolena tesno skupaj.

Potem krilim z rokami v krogu dve minuti.

Potem grem desetkrat z vojaškim korakom po sobi gor in dol.

Nato se razkoračim, napravim kolena trda, se pripognem in se skušam z iztegnjenimi rokami dotakniti tal. Pri otrocih je to lahka stvar. Pri starejših težja. Toda ne dolgo. Vsak dan pridejo konci prstov bliže tal in kmalu je to igrača.

Za nameček se nekajkrat krepko pretegnem in napnem vse mišice.

Po teh prostih vajah se umijem po vsem telesu z mrzlo vodo, se obrišem, na pol oblečem in spet stopim k oknu, kjer nekajkrat krepko zadiham.

To jutranje opravilo vzame zelo malo časa. Samo pet minut. Z oblačitjem skupaj morda četrto ure.

Po kosilu izginem, spet samo za četrto ure. Ležem na hrbet in zaprem oči in ničesar ne mislim — tudi samo četrto ure. Če ne bi imel mirne sobe, bi sedel k odprtemu oknu in prav tako mirno in brez misli užival svoje četrto ure.

In potem spet na delo!

Dan mine v trenutku in drugi za njim. Leta in leta sem še zmeraj isti, svež, zdrav, vesel. In vse skupaj me stane samo dvakrat po četrto ure na dan.

Orehov štrukelj.

Potrebščine: 25 dkg moke, 8 dkg surovega masla, 3 rumenjaki, 2 dkg sladkorja, 1 šestnajstinka litra zavrete sladke smetane, 1 nožna količina Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, pol zavojčka Dr. Oetker-jevega pecilnega praška, nekoliko soli.

Orehov nadev: 10 dkg orehov, 10 dkg sladkorja, 2 dkg presnega masla, 2 žlici strdi.

Štrukljevo testo: pripraviva: Iz gori naštetih potrepsčin nanesi testo, ki ga zložiš kakor masleno testo, ter ga pusti ¼ ure stati. Skunaj sladkor, deni vanj zmlete orehe in naposled presno maslo ter strd; potem daj nadev hladiti. Sedaj razvaljaj štrukljevo testo in daj nanj orehov nadev, štrukelj zvij, obloži v obliki mreže s tankimi testenimi prameni, izrezanimi s koleškom, namaži z rumenjaki in peci v topli (ohlajeni) pečici.

**Zahtevajte
'Roman' na ogled!**

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglajajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudince itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipenja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj. In v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi izdelki, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi,
pudince in spenjeno smetano,
kakao in čaj,
šartlje, torte in pecivo,
jaščni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jaščni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbirno izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljših, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartljev, peciva, tort i. t. d.

Za vsako obitelti so največje važnosti, ker naidejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinj — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastonj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.

GAZELA

Terpentinovo milo

opere Vaše perilo
snežno belo!

Kupon 25 film

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kdo je režiral film „Milijon“?
2. Katera igralka igrata v filmu „Zgodbica na 100 HP“?
3. Kje je angažiran Reginald Denny?
4. Katera igralka bo igrala v prihodnjem Gilbertovem filmu?
5. Kako imenujejo v filmu ženske, ki igrajo vloge zapeljivk?

Rešitve teh vprašanj sprejemamo šest dni po izidu lista. Za nagrade razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ,

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Rešitve vprašanj iz 23. številke so: 1. Natalija Moorhead, 2. „Sin maharadž“, 3. Pri Paramountu, 4. Dita Parlo, 5. Cedric Gibbon.

Nagrade je žreb določil takole: 5 slik: Rozalija Skrebar, Ljubljana;

4 slike: Vanda Smrečar, Lepi vrh;

3 slike: Ljudmila Svetina, Javornik;

2 slike: Mija Drobnič, Maribor; po eno sliko: Pristovc Avguština, Javornik; Fresl Ivan, Kutina; Jelene Franc, Javornik; Zvercova E., Jesenice; Pangeršič Barba, Trbovlje; Ranzinger Elly, Litija.

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

„Kralj potepuhov“

zgodovinski film. V glavnih vlogah pevec Dennis King, Jeanette Macdonald in Lillian Roth.

„Maroko“

prvi ameriški film Marlene Dietrich.

KLIFEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvaja
najboljše
KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA DALMATINOVATIS.

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

Za **Vaše perilo** **le** **terpentinovo**

Terpentinovo Zlatorog-Milo

Zlatorog